

Nr 17

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av 4 § lagen den 13 maj 1921 (nr 227) om ackordsförhandling utan konkurs; given Stockholms slott den 30 december 1965.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående ändrad lydelse av 4 § lagen den 13 maj 1921 (nr 227) om ackordsförhandling utan konkurs.

GUSTAF ADOLF

Herman Kling

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås sådan ändring av 4 § ackordslagen att befogenheten att besluta i ärenden om tillstånd att bemyndiga gode män kan delegeras från Kungl. Maj:t. Avsikten är att uppdraget skall lämnas till kommerskollegium.

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 4 § lagen den 13 maj 1921 (nr 227) om
ackordsförhandling utan konkurs

Härigenom förordnas, att 4 § lagen den 13 maj 1921 om ackordsförhandling utan konkurs skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)¹

4 §.

God man — — — — —
Har gäldenär, som är köpman, till god man föreslagit någon, som av förening av köpmän eller andra näringsidkare eller auktoriserad handelskammare erhållit bemyndigande att vara god man vid ackordsförhandlingar enligt denna lag, och har föreningen eller handelskammaren av *Konungen* erhållit tillstånd att meddela dylikt bemyndigande, skall konkursdomaren till god man förordna den av gäldenären föreslagne, utan så är att denne finnes sakna den insikt och erfarenhet, varom stadgas i första stycket, eller enligt vad nedan i denna paragraf sägs är obehörig.

— — — — — gäldenärens ställning.
Har gäldenär, som är köpman, till god man föreslagit någon, som av förening av köpmän eller andra näringsidkare eller auktoriserad handelskammare erhållit bemyndigande att vara god man vid ackordsförhandlingar enligt denna lag, och har föreningen eller handelskammaren av *myndighet som Konungen bestämmer* erhållit tillstånd att meddela sådant bemyndigande, skall konkursdomaren förordna den som föreslagits, om denne icke saknar den insikt och erfarenhet varom stadgas i första stycket eller är obehörig enligt vad som sägs nedan i denna paragraf.

God man — — — — — inför rätta.

Rättens ordförande — — — — — god man.

Ej må — — — — — och barn.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1966.

¹ Rent språkliga ändringar har i detta lagförslag icke utmärkts genom kursivering.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 3 december 1965.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, KLING, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Kling, förslag till *lag angående ändrad lydelse av 4 § lagen den 13 maj 1921 (nr 227) om ackordsförhandling utan konkurs* samt anför.

Departementsutredningen som tillsattes år 1963 (utredningsman statsrådet Hermansson; direktiv se 1964 års riksdagsberättelse s. 71) har med skrivelse den 27 februari 1965 överlämnat en promemoria (nr 22) angående förvärv av tillstånd att bemyndiga gode män vid ackordsförhandling utan konkurs. Efter remiss har yttranden över promemorian avgetts av kommerskollegium, Stockholms rådhusrätt, Sveriges köpmannaförbund, Sveriges grossistförbund, Kooperativa förbundet, Köpmannaförningarnas central för ackords- och konkursärenden (Ackordscentralen) och Sveriges advokatsamfund. Kommerskollegium har bifogat yttranden av handelskamrarna i Stockholm, Malmö och Göteborg.

Nuvarande ordning

Regler om god man vid offentlig ackordsförhandling finns i lagen den 13 maj 1921 (nr 227) om ackordsförhandling utan konkurs (ändrad senast 1964: 185). Om gäldenär som inte är satt i konkurs vill erhålla offentligt ackord har han att begära att en god man utses. Denne skall upprätta bouppteckning och avge yttrande om boets ställning och om förutsättningarna för ackord. Ansökan om förordnande av god man görs hos konkursdomaren i den ort, där gäldenären bör svara inför domstol i tvistemål i allmänhet. Vid förordnande av god man skall iaktas att denne bör äga sådan insikt och erfarenhet, som med hänsyn till boets omfattning och beskaffenhet fordras för att upprätta en tillförlitlig bouppteckning och bedöma gäldenärens ställning. I 4 § tredje—femte styckena nämnda lag ges vidare regler om hinder för vissa personer att vara god man. Förening

av köpmän eller andra näringsidkare eller auktoriserad handelskammare kan enligt 4 § andra stycket få tillstånd av Kungl. Maj:t att bemyndiga gode män vid offentlig ackordsförhandling. Har gäldenär som är köpman till god man föreslagit någon som av sådan förening eller handelskammare bemyndigats att vara god man, skall konkursdomaren förordna den som föreslagits, om denne uppfyller de behörighetskrav som i övrigt anges i 4 §.

Närmare föreskrifter om förvärv av tillstånd att bemyndiga gode män vid ackordsförhandling utan konkurs har meddelats i en kungörelse den 30 september 1921 (nr 574; ändrad 1953: 713). Den som vill ansöka om tillstånd skall ange om och i vad mån sökanden tidigare har varit verksam för främjande av underhandsackord. Förening av köpmän eller andra näringsidkare skall dessutom lämna upplysning om föreningens ändamål och verksamhetsområde samt om föreningens medlemsantal och medlemmarnas fördelning på olika yrkesgrupper. Tillstånd att bemyndiga gode män kan återkallas när som helst. Om tillståndet återkallas, skall bemyndiganden som meddelats på grund av tillståndet vara förfallna. Erinran härom skall tas in i dessa. Bemyndigande skall dessutom innehålla förbehåll om rätt för den som meddelat bemyndigandet att återkalla detta när som helst.

I ärende om tillstånd att bemyndiga gode män vid ackordsförhandling utan konkurs inhämtar Kungl. Maj:t regelmässigt yttrande av kommerskollegium. I praxis meddelas tillstånd för två år i taget. F. n. har Ackordscentralen och Norrbottens engrossistförening sådana tillstånd. Något tillstånd för handelskammare har inte meddelats.

Antalet offentliga ackordsförhandlingar utan konkurs uppgick under 1920-talet till ungefär 40 per år. Antalet har småningom minskat och utgör numera fem—tio varje år.

Departementsutredningen

Departementsutredningen anför i skrivelsen den 27 februari 1965 i huvudsak följande. Utredningens huvudsyfte är att stärka departementens ställning som organ för den centrala planeringen. Utredningen har vidare till uppgift att föreslå åtgärder för att begränsa departementens och departementschefernas arbetsuppgifter till i huvudsak frågor, som kräver departementschefernas personliga ställningstagande. Detta bör enligt direktiven ske genom att från regeringens och departementens handläggning rensas ut alla ärenden av rent rutinbetonad karaktär eller av ringa betydelse. Därutöver skall utredningen beträffande olika ärendegrupper — främst sådana av mera löpande art — undersöka om inte en längre gående delegering och decentralisering än den som nu råder är möjlig. Inom utredningen bedrivs denna del av arbetet av en särskild arbetsgrupp.

Arbetsgruppen går efter hand genom de olika typer av ärenden, som f. n. blir föremål för beslut i konselj, för att undersöka vilka av dessa som kan och bör rensas ut från departementens handläggning. Avsikten är att för varje ärendegrupp, där delegering eller decentralisering anses kunna komma i fråga, upprätta en promemoria med förslag till åtgärd. Enligt utredningens mening är det nödvändigt att befria departementen från så många ärenden av förut angivet slag som möjligt i syfte att skapa större utrymme för central planering och andra väsentliga uppgifter. Arbetsgruppen kommer därför inte att underlåta att lägga fram förslag om delegering eller decentralisering endast därför att antalet ärenden av en viss typ, som anses kunna avlastas ett departement, är ringa.

I departementsutredningens promemoria framhålls bl. a. att ärendena om tillstånd att bemyndiga gode män vid ackordsförhandling utan konkurs inte är av den omfattning och vikt, att beslutanderätten däri bör utövas av Kungl. Maj:t. Tillståndsgivningen syftar bl. a. till att underlätta konkursdomarens val av god man. En av fordringarna för erhållande av tillstånd är därför att föreningen har en viss stadga i sin verksamhet och att det kan antas att föreningen bemyndigar sådana personer, av vilka det kan förväntas att de sköter sina uppdrag opartiskt. Konkurslagen och lagen om ackordsförhandling utan konkurs överarbetas f. n. inom lagberedningen. Enligt vad departementsutredningen inhämtat åsyftar översynen av ackordslagen bl. a. att underlätta underhandsackord och vidga möjligheterna att få till stånd offentligt ackord. Detta kan i sin tur medföra behov av ett ökat antal tillstånd. Utredningen föreslår att kommerskollegium i fortsättningen skall vara tillståndsgivande myndighet. En sådan överflyttning står i god överensstämmelse med föreskriften i 4 § instruktionen den 6 juni 1962 (nr 272) för kommerskollegium, att det åligger ämbetsverket att handlägga frågor angående handelskamrar och andra sammanslutningar av näringsidkare inom kollegiets verksamhetsområde. Omläggningen förutsätter bl. a. att 4 § ackordslagen ändras. Talan mot beslut av kommerskollegium i ärende som avses här kan enligt instruktionen för kommerskollegium föras hos Kungl. Maj:t genom besvär.

Remissyttrandena

Departementsutredningens förslag har tillstyrkts eller lämnats utan erinran i samtliga remissyttranden. Ett par remissinstanser ifrågasätter dock om inte den kommande revisionen av ackordslagstiftningen bör avvaktas. *Ackordscentralen* anser det inte vara tillrådligt att i nuvarande läge ändra 1921 års lag. Ärendet bör enligt *Ackordscentralens* mening lämnas till lagberedningen för att beaktas i samband med dess revision av lagen. Även *Sveriges grossistförbund* erinrar om den pågående revisionen av

lagen och framhåller, att det torde finnas anledning överväga att genomföra den föreslagna ändringen i ackordslagen samtidigt med lagberedningens revisionsförslag, om man kan räkna med att detta arbete slutförs inom kort.

Departementschefen

Departementsutredningens förslag utgör ett led i arbetet på att befria Kungl. Maj:t från bl. a. rutinbetonade eller annars mindre väsentliga ärenden (jfr prop. 1965: 65, SU 105, rskr 295). Som departementsutredningen har framhållit är ärendena om tillstånd att bemyndiga gode män vid ackordsförhandling utan konkurs inte av den beskaffenhet att beslutanderätten bör utövas av Kungl. Maj:t. Tillståndsgivningen torde utan olägenhet kunna flyttas till kommerskollegium. Jag biträder därför det framlagda förslaget. I ett par remissyttranden har ifrågasatts, om inte den ändring som krävs i lagen om ackordsförhandling utan konkurs bör ske i samband med en kommande revision av ackordslagstiftningen. Från lagberedningen har inhämtats att arbetet på en revision av denna lagstiftning ännu befinner sig på ett förberedande stadium och att ett genomförande av den föreslagna delegationen till kommerskollegium inte möter något hinder med hänsyn till beredningens reformarbete. Även enligt min mening bör den föreslagna ändringen i ackordslagen kunna vidtas utan att en kommande revision av lagen avvaktas. Ändringen torde böra träda i kraft den 1 juli 1966.

I enlighet med vad jag nu anfört har inom justitiedepartementet upprättats förslag till *lag angående ändrad lydelse av 4 § lagen den 13 maj 1921 (nr 227) om ackordsförhandling utan konkurs*. Förslaget torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga*.¹

Föredraganden hemställer att lagrådets utlåtande över lagförslaget måtte för det i 87 § regeringsformen avsedda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Stig Granqvist

¹ Förslaget, som är likalydande med det vid propositionen fogade förslaget, har uteslutits här.

Utdrag av protokoll, hållet i lagrådet den 21 december 1965.

N ä r v a r a n d e:

f. d. justitierådet LIND,
justitierådet Y. SÖDERLUND,
regeringsrådet ÅBJÖRNSSON,
justitierådet BRUNNBERG.

Enligt lagrådet den 15 december 1965 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 3 december 1965, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i 87 § regeringsformen avsedda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag angående ändrad lydelse av 4 § lagen den 13 maj 1921 (nr 227) om ackordsförhandling utan konkurs*.

Förslaget, som finns bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av hovrättsfiskalen Trygve Hellners.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:
Thomas Krook

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 30 december 1965.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, KLING, EDENMAN JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Kling, lagrådets den 21 december 1965 avgivna utlåtande över det till lagrådet den 3 december 1965 remitterade förslaget till *lag angående ändrad lydelse av 4 § lagen den 13 maj 1921 (nr 227) om ackordsförhandling utan konkurs*.

Föredraganden hemställer att lagförslaget, som lagrådet lämnat utan erinran, måtte jämlikt 87 § regeringsformen genom proposition föreläggas 1966 års riksdag till antagande.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Per Bylén